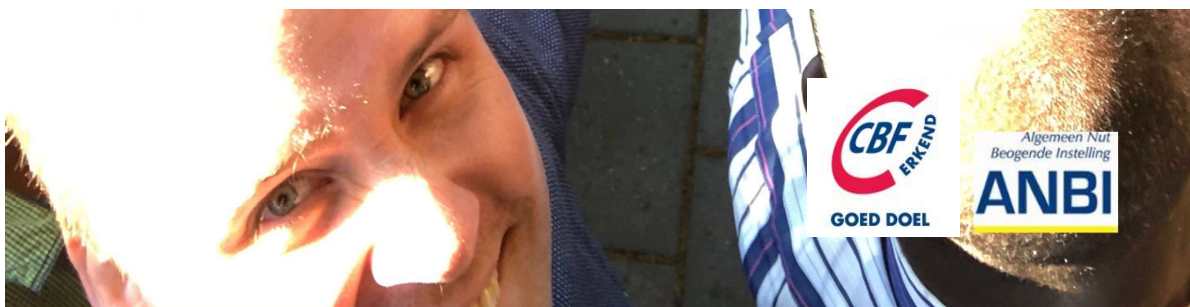

Jaarrekening 2019

d.d. 28 april 2020

"Onze missie is een menswaardig bestaan voor iedereen".
Voor u ligt de jaarrekening 2019 van Mensen met een Missie.

Dit verslag bevat de samengevoegde staat van baten en lasten van de Stichting CMC - Mensen met een Missie, alsook een aantal stichtingen die in het verleden door de Stichting CMC - Mensen met een Missie voor een specifiek doel zijn opgericht. Deze specifieke doelen zijn nauw met Mensen met een Missie verbonden.

1. Doelstelling, missie en visie

De statutaire doelstelling van Mensen met een Missie is, om in opdracht van de gezamenlijke Nederlandse religieuze werkzaam te zijn ten dienste van missionaire activiteiten die vrede en gerechtigheid bevorderen, met respect voor religieuze en culturele diversiteit, vrijheid van godsdienst en ieders levensbeschouwelijke opvattingen.

Mensen met een Missie is een organisatie voor internationale samenwerking en solidariteit. Wij ondersteunen mensen met een missie in Afrika, Azië en Latijns-Amerika die strijden tegen onrecht en uitsluiting. Samen met hen komen wij op voor de meest kwetsbaren en werken aan vrede en verzoening daar waar conflict heerst. De aanpak van Mensen met een Missie is kleinschalig en lokaal, omdat wij geloven dat echte verandering van onderaf komt.

Mensen met een Missie is een organisatie met historie en missionaire wortels. In de bijna 90 jaar van haar bestaan heeft Mensen met een Missie zich ontwikkeld tot een organisatie die in samenwerking met lokale, geloofsgeïnspireerde partners, conflicten tussen en binnen gemeenschappen voorkomt en oplost. Wij 1) versterken gelijke rechten, 2) brengen groepen samen die tegenover elkaar staan, 3) starten de samenwerking tussen religies en 4) bieden traumaverwerking aan.

Mensen met een Missie besteedt in deze processen bewust aandacht aan de rol van religie. Onze missie is om het voor ieder mens mogelijk te maken zich sociaal, economisch en spiritueel te ontwikkelen. De focus ligt daarbij op de meest kwetsbaren. Wij zijn niet geïnteresseerd in de *quick fix*. De steun van Mensen met een Missie is idealiter voor de lange termijn, want om tot de kern van conflict te kunnen doordringen zijn diepgaande relaties tussen mensen cruciaal.

2. Risico's en onzekerheden

Financieel

Mensen met een Missie merkt, zoals veel organisaties in de sector, dat het verkrijgen en voor langere termijn aan zich verbinden van nieuwe particuliere gevers een moeilijke taak is. Tegelijk neemt de noodzaak om nieuwe donateurs of andere niet-institutionele gevers aan ons te binden toe. De vergrijzing van ons donateurenbestand gaat namelijk door door en het aantal particuliere donoren blijft dalen. Hierdoor nemen jaarlijks -als we niets doen- de baten van particuliere donateurs af. Het is zaak om bestaande relaties te intensiveren, en activiteiten te organiseren die donoren een ervaring van ons werk bieden. Van belang is dat we meer het lokale werk en de behaalde resultaten centraal stellen op een manier die mensen laat ervaren en voelen dat hun bijdrage direct meerwaarde oplevert. Men draagt concreet bij aan een betere wereld.

Gedurende het jaar is gebleken dat Mensen met een Missie nog steeds kan rekenen op solide steun vanuit de congregaties voor onze doelstelling 'een menswaardig bestaan voor iedereen'. In 2018 bleek onze inschatting te negatief en was de verwachte daling, vanwege de ophanden zijnde voltooiing van diverse congregaties, minder dan begroot. In 2019 zijn de inkomsten ongeveer op het niveau van 2018 gebleven, maar zijn de signalen dat er in 2020 en navolgende jaren minder beschikbaar gaat zijn tevens versterkt en bevestigd. Dit betekent dat de urgentie om nieuwe financieringen voor ons werk en dat van onze partners te vinden er nog steeds is, en zelfs toeneemt. Hiertoe investeren we in 2020 in zowel particuliere fondsenwerving alsook in fondsenwerving bij fondsen, stichtingen en institutionele donoren.

In aansluiting op wat vermeld is omtrent de noodzaak voor continue investeren in fondsenwerving, is in 2019 de Investeringsagenda Particuliere Fondsenwerving doorgezet. Het doel van de Investeringsagenda is het verbreden van de achterban, het versterken van de donateursbasis en het vergroten van de zichtbaarheid en herkenbaarheid. Hiervoor is door het bestuur € 1,4 mln gereserveerd voor de periode 2018-2020. In 2019 waren de uitgaven ten laste van deze reservering € 353.956. Gebleken is gedurende de eerste 2 jaar -ondanks tegenslag door verloop binnen het team fondsenwerving- dat Mensen met een Missie met succes een inhaalslag aan het maken is. Zichtbaarheid en bekendheid zijn sterk toegenomen, we hebben ons beter gepositioneerd en we hebben goed zicht op bij welke donateursgroepen de wervingskansen liggen voor ons type.

De inkomsten van Mensen met een Missie komen uit verschillende bronnen, met elk hun eigen werkwijze en regelgeving. Teneinde dit te bewaken worden de inkomsten en uitgaven maandelijks gecontroleerd, vergeleken met de begroting en waar nodig bijgestuurd.

De basisprogramma's worden gefinancierd uit donaties van religieuze instellingen. De Adviescommissie Missionaire Activiteiten (AMA) adviseert Mensen met een Missie t.a.v. de besteding van deze gelden alsook hoe de missionaire werkwijze in het hier en nu vorm kan krijgen. Naast bijdragen van de religieuze instellingen dragen ook enkele stichtingen en fondsen, alsook (grote) giften van particuliere donoren aan de basisprogramma's bij.

Behalve basisprogramma's voert Mensen met een Missie ook programma's uit met middelen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en andere Institutionele donoren. Deze programma's hebben een afgebakende looptijd en een andere, vaak meer gedetailleerde verantwoordingseis. De balans tussen presentie en resultaten verschillen per financiering, maar leveren in de praktijk een positieve kruisbestuiving op.

In 2018 is besloten de laatste fase van de EU-subsidie voor het programma "Halt to Hate Speech" door eigen middelen te vervangen. Dit vanwege de voortdurende wijzigingen t.a.v. van de administratieve regelgeving en de onevenredige belasting die dit opleverde voor de organisatie en de uitvoerende partners. De juistheid van het besluit blijkt: pas in april 2020 heeft de afronding van het subsidie-traject plaatsgevonden, ondanks dat alle vereiste rapportages begin 2019 zijn aangeleverd en alle gelden zijn verantwoord.

Veiligheid

De afgelopen jaren is er een alarmerende trend van inperking van vrijheden voor het maatschappelijk middenveld, gecombineerd met een wereldwijde toename van conflicten en spanningen. Hoewel dit de noodzaak van ons werk onderstreept, betekent het tevens dat de risico's voor onze partners en hun doelgroepen flink zijn toegenomen.

Mensen met een Missie werkt in veel landen met een verhoogd veiligheidsrisico, hetgeen inherent is aan ons type werk en onze doelstelling. Naast de fysieke veiligheidsrisico's, is er in toenemende mate sprake van financiële regulering en administratieve vereisten die begrijpelijk zijn daar controle op de uitgaven naar dergelijke conflictlanden zeer gewenst is. Echter dit fenomeen, wat binnen de bancaire sector bekend staat als de-risking, heeft veelal de consequentie dat transacties naar partnerorganisaties in diverse landen moeilijk en vaak met grote vertraging plaats vindt. De onduidelijkheid over de regelgeving en wanneer voldaan is aan de vereisten verergeren dit, daar dit ertoe leidt dat de bancaire sector, onder aanwijzing van de overheid voor de veilige weg kiest en in een vicieuze cirkel van vragen terechtkomt. Dit heeft uiteraard zijn weerslag op de uitvoering van de programma's.

Tezamen met een restrictieve houding van sommige institutionele donoren, wordt het speelveld voor ons type werk verder ingeperkt. Naast onze interne veiligheidsprotocollen die met name gericht zijn op het vermijden en voorkomen van fysieke of mentale schade, besteden we in toenemende mate aandacht aan deze veiligheidsdynamiek en bekijken we hoe we hier een tegenstem in kunnen zijn. Mensen met een Missie werkt hierin onder meer samen met Human Security Collective.

3. Doelrealisatie

Mensen met een Missie zet zich in, samen met haar lokale partners en andere stakeholders, voor de meest kwetsbaren. Gezamenlijk bouwen we aan vrede en verzoening en brengen we mensen van meerdere religies samen. We leggen verbindingen tussen mensen en organisaties, tussen Noord en Zuid. Gezamenlijk ontwikkelen wij de middelen, kennis en contacten om diepgewortelde problemen als intolerantie t.a.v. minderheden, huiselijk geweld en vrouwenhandel aan te pakken.

Mensen met een Missie werkt met een programmatische aanpak, waarbij elk programma een coherente benadering heeft en aansluiting zoekt bij andere initiatieven en/of actoren. De doelen worden door Mensen met een Missie en de samenwerkende lokale organisaties geformuleerd. Op jaarbasis wordt gezamenlijk afgesproken welke bijdrage en inspanning elke deelnemende organisatie, inclusief Mensen met een Missie, aan het programmadoel levert.

Ons streven naar vrede en verzoening hebben we in 2019 concreet gemaakt in programma's voor

- (1) het versterken van de positie van vrouwen,
- (2) het versterken van interreligieuze relaties,
- (3) bemiddeling bij lokale conflicten
- (4) traumaverwerking.

Vanuit de gedachte, Verbinden, Ontmoeten en Veranderen brengen we mensen, kennis en capaciteit bij elkaar om gezamenlijk te komen tot nieuwe methodes van werken aan verandering, en nieuwe vormen van samenwerken.

In 2019 heeft Mensen met een Missie programma's en activiteiten uitgevoerd in de volgende landen:

Afrika: Oeganda, Zuid Soedan, Kameroen, Kenia, Burundi, DR Congo

Azië: Indonesië, India, Filipijnen, Pakistan

Latijns Amerika: Bolivia en Colombia.

In onze jaarrekening worden bij de doelstelling de gelden verantwoord die in dit jaar besteed zijn aan de diverse projecten.

Onderstaand een greep uit de georganiseerde activiteiten en programma's in 2019.

Voor een uitgebreid overzicht, verwijzen wij u naar het Jaarverslag 2019 van Mensen met een Missie.

Zo is er in Bolivia onvoldoende bekend over de diverse vormen van geweld en er bestaan veel vooroordelen die geweld tegen vrouwen in de hand werken. In 2019 voerden zeven Boliviaanse organisaties met steun van Mensen met een Missie een project uit om lokale leiders tegen geweld te trainen. Zestig leiders kregen les in het tegengaan van symbolisch geweld, zoals dat vervat zit in boodschappen en waarden die -vaak impliciet- uitsluiting, ongelijkheid en discriminatie bevorderen. In de aanloop naar de presidentsverkiezingen 2019 werd daarbij ook aandacht besteed aan onderdrukkende, discriminerende uitingen van politici over gender relaties. Door impliciete vooroordelen aan de kaak te stellen dragen de leiders bij aan een cultuurverandering en geweldloosheid. Dat doen ze bijvoorbeeld in de vorm van radiospotjes. Radio is nog altijd het medium met het grootste bereik in Bolivia, vooral voor gemeenschappen in afgelegen gebieden. Het is een effectieve manier om informatie over vrouwenrechten en gendergelijkheid te verspreiden en een groot bereik te geven. De getrainde leiders maken ten minste vijftien radiospotjes, die worden uitgezonden via lokale radiostations of sociale media, o.l.v. radionetwerk Erbol.

Zo kan Mensen met een Missie in moeilijke omgevingen zoals Zuid Sudan resultaten behalen. We zien dat de Care Groups (groepen waarin men voor elkaar zorgt en gezamenlijke initiatieven onderneemt) zich steeds verder uitbreiden. In Wau bemiddelen Care Groups succesvol bij sociale conflicten. Soms zijn ze in staat problemen die vastlopen in het inadequate en bureaucratische juridische systeem vlot te trekken. In Yei hebben Care Groups bereikt dat drankmisbruik afneemt, omdat mensen zich gesteund voelen en niet langer beheerst worden door hun trauma. In Juba kan er in de vluchtelingenkampen onderwijs gegeven worden aan jongeren en ouderen die geen toegang hebben gehad tot onderwijs of vanwege de oorlog geen school meer hebben om naar toe te gaan. Daarnaast is Mensen met een Missie in 2019 met succes doorgegaan met de psychosociale hulpverlening. Zowel één-op-één hulp wordt geboden als groepstherapie sessies die de sociale cohesie vergroten. In Malakal werkt Mensen met een Missie samen met religieuze leiders aan een platform c.q netwerk om verschillende lokale vredesinitiatieven samen te brengen en te ondersteunen. Het is een eerste stap in het overbruggen van tegenstellingen tussen verschillende etnische groepen.

Zo heeft Mensen met een Missie samen met de partners TRIPOD en MPPM activiteiten uitgevoerd in drie Barangays in Illigan op de Filipijnen. In Illigan verblijven veel migranten en vluchtelingen, met name uit Marawi. Marawi is geheel ontvolkt na de gevechten tussen de extremisten en het leger. De activiteiten richten zich op de verschillende gemeenschappen en poogt bruggen te slaan tussen deze gemeenschappen. In deze drie Barangays heeft Mensen met een Missie negentig personen middels de Culture of Peace training opgeleid als bruggenbouwers.

De door Institutionele donoren gefinancierde programma's zijn conform de afspraken met de respectievelijke backdonor (ministerie van Buitenlandse Zaken) voor het jaar 2019 uitgevoerd.

Dit zijn de NAP 1325 (Vrouwen, Vrede Veiligheid) programma's in Colombia en DR Congo alsook het FoRB II programma in Kenia, Indonesië en Pakistan. Enkele van de partners uit deze programma's waren tevens spreker op de *Expertmeeting over religie, vrede en recht* in mei 2019.

Circa negentig experts op het gebied van religie, vrede en recht kwamen op 27 mei bijeen in het COMM museum in Den Haag. Op deze dag kwamen religie- en vredes-experts bijeen om kennis te delen over de rol van religie bij internationale samenwerking en buitenlandbeleid. "Als je hebt het over vrede en recht, kun je niet om de factor religie heen." Met deze openingswoorden van Gert Kampman, plv. Directeur Stabiliteit en Humanitaire Hulp van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, was de toon van de dag gezet. De experts en deelnemers deelden kennis en ervaring rondom het van religie bij internationale samenwerking en duurzaam buitenlandbeleid. De dag liet zien dat er behoefte en grote bereidwilligheid is aan samenwerking rondom het thema religie, omdat alleen zo effectief beleid voor duurzame verandering gemaakt kan worden.

4. Het financieel beleid en financiële resultaten

Het saldo van baten en lasten is in 2019 € 232.776 negatief. Er was een negatief saldo van € 1.219.752 begroot.

Er zijn twee hoofdoorzaken aan te wijzen voor het verschil tussen het werkelijke negatieve saldo en het begrote negatieve saldo.

1. Op de effecten is een ongerealiseerde koerstwinst behaald van € 548.167 waardoor het saldo voor financiële baten en lasten op € 729.587 voor 2019 uitkomt. Er was een resultaat van € 166.762 begroot.
2. De post besteed aan doelstellingen -Zuidwerk- was abusievelijk € 230.000 te hoog begroot. Opgenomen behoorde te worden de doorstortingen naar de partners; begroot was de uitgaven van de alliantiepartners.

Kengetallen

Mensen met een Missie wil minimaal 75% van haar inkomsten, op directe wijze aan de doelstelling besteden. In 2019 staat het percentage ten opzichte van de totale lasten op 83% (begroot 80%).

Mensen met een Missie wil de kosten van beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten de 8% niet laten overstijgen. In 2019 was dit percentage 3% (begroot 4%). De kosten van de werving van baten uitgedrukt als percentage van de verantwoorde baten bedroegen 17% (begroot was 20%). Daarmee bleven wij ruim onder het door het CBF onder het door het CBF gehanteerde maximum van 25%.

Continuïteitsreserves

Binnen het Bestuur van Mensen met een Missie is vastgesteld dat de omvang van de continuïteitsreserve minimaal 1 tot maximaal 1,5x de jaarlijkse uitvoeringskosten moet zijn. In 2019 zijn de uitvoeringskosten van de organisatie € 2,1 miljoen. De hoogte van de continuïteitsreserve is € 2,4 miljoen, waarmee aan dit criterium wordt voldaan.

Bestemmingsreserves

Mensen met een Missie heeft een vijftal bestemmingsreserves. De bestemmingsreserve Financiering van Activa, spreekt voor zich (hoogte per 31-12-2019 bedraagt € 97.566).

De bestemmingsreserve Doelstellingskosten dient om de uitvoering van de doelstellingen zeker te stellen. Deze reserve kan worden aangewend om eventuele tegenvallende inkomsten te compenseren en de doorgang van de programma's te garanderen alsook om essentieel geachte nieuwe programma's mogelijk te maken indien nog geen andere inkomstenbron gevonden is. De hoogte van de bestemmingsreserve doelstellingskosten is € 2,6 miljoen.

In 2016 zijn ten laste van de continuïteitsreserve nog een tweetal bestemmingsreserves gevormd. Deze twee reserves, de Marketing en Communicatie reserve en de reserve Upgrade Automatisering zijn respectievelijk met € 831.998 en € 61.378 verlaagd. De omvang van beide reserves is hiermee per 1-1-2020 respectievelijk: Marketing en Communicatie € 569.386 en reserve Upgrade Automatisering € 38.622.

Tenslotte is er in 2019 besloten ook een bestemmingsreserve te openen voor ongerealiseerde koerswinsten en verliezen. Deze winsten en verliezen dienen volgens Richtlijn 650 via de resultatenrekening te lopen, waardoor ze het saldo van baten en lasten beïnvloeden, wat er jaarlijks toe kan leiden dat er grote schommelingen in de continuïteitsreserve ontstaan.

Door nu de koerswinsten en koersverliezen ten gunste respectievelijk ten laste van deze reserve te brengen, worden dergelijke schommelingen in de continuïteitsreserve in de komende jaren voorkomen. De dotatie in 2019 bedraagt: € 548.167.

Beleggingsbeleid

Het beleggingsstatuut schept het kader voor het beheer van het vermogen van Mensen met een Missie. De doelstellingen voor het vermogensbeheer en de randvoorwaarden waaronder deze doelstellingen gerealiseerd dienen te worden, zijn in dit statuut geformuleerd. Ook zijn hierin de taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen vastgelegd.

De directeur-bestuurder van Mensen met een Missie is verantwoordelijk voor de vaststelling van het beleggingsbeleid. Hij is verantwoordelijk voor uitvoering van het beleggingsbeleid binnen de kaders van het beleggingsstatuut en legt hierover verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Het lid van de Raad van Toezicht belast met financiën wordt tussentijds geïnformeerd. Sinds 1 maart 2014 is de effectenportefeuille ondergebracht bij Rabobank Direct Beleggen.

Bij de uitvoering laat de directeur zich adviseren door een Beleggingscommissie, bestaande uit twee externe adviseurs. Het lid van de Raad van Toezicht belast met financiën woont als toehoorder de vergaderingen van de Beleggingscommissie bij. De Beleggingscommissie is in 2019 driemaal bijeenkomen en heeft advies uitgebracht over de samenstelling van de beleggingsportefeuille.

Mensen met een Missie belegt om toekomstige verplichtingen, dat wil zeggen de bestedingen aan de doelstelling en de kosten van de organisatie te kunnen financieren. Beleggen is geen doel op zich en dient dus steeds in samenhang met toekomstige verplichtingen geëvalueerd te worden. Waar mogelijk streeft Mensen met een Missie na om via het vermogensbeheer haar doelstellingen te ondersteunen.

Mensen met een Missie wil als een goed rentmeester met het belegde vermogen omgaan. De beleggingsportefeuille bestaat voornamelijk uit obligaties en liquide middelen en beperkt uit aandelen. Alle beleggingen moeten voldoen aan criteria van ethisch-maatschappelijk verantwoord beleggen.

5. Governance

De Stichting CMC heeft een aantal Stichtingen opgericht voor een specifiek doel dat nauw verbonden is met de Stichting CMC. Het betreft een tweetal Stichtingen, die uitgebreid worden beschreven in deze jaarrekening (hoofdstuk groepsstructuur verslagleggende eenheid).

Mensen met een Missie is een fondsenwervende instelling en heeft een Raad van Toezicht en een directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht, benoemt de directeur-bestuurder en houdt zich op hoofdlijnen bezig met het strategisch beleid, de positionering van Mensen met een Missie en de financiën.

Raad van Toezicht

In 2019 heeft Mensen met een Missie een andere bestuursvorm aangenomen, namelijk met een directeur-bestuurder en een Raad van Toezicht. De wijze waarop toezicht wordt gehouden is geregeld in de Planning en Control Cyclus die in een procesbeschrijving is vastgelegd. Hierin wordt voorzien in -door de directie op te leveren en door de Raad van Toezicht goed te keuren- inhoudelijk jaarplan met begroting, financiële rapportages, een inhoudelijk jaarverslag, een jaarevaluatie en een jaarrekening. De jaarrekening wordt gecontroleerd door een door de Raad van Toezicht aangesteld en erkend en bevoegd accountantsbureau.

De goedkeuring van meerjarige beleidsplannen, meerjarenbegrotingen en -prognoses is eveneens voorbehouden aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht vergewist zich ervan dat de operatie binnen de afgesproken kaders blijft. De Raad van Toezicht komt 4 maal per jaar bijeen om de voortgang in de bedrijfsvoering en het behalen van de gestelde strategische doelen te bespreken en zo nodig bij te sturen.

De Raad van Toezicht is samengesteld uit deskundigen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, identiteit, financieel beheer, marketing & publiciteit, en organisatieontwikkeling.

Vanwege de nauwe verbondenheid met de missionaire traditie van de Nederlandse religieuzen, maken religieuzen, sinds de laatste statutenwijziging van de Stichting in januari 2019 op voordracht van de KNR deel uit van de Raad van Toezicht. Alle leden zijn onafhankelijk en voldoen aan de criteria zoals in de statuten van Mensen met een Missie omschreven. Deze criteria voldoen aan de keurmerkeisen van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). De Raad van Toezicht van Mensen met een Missie is onbezoldigd.

Sinds 1 januari 2017 is R.F. (Roderick) van der Woud directeur van Mensen met een Missie. Mensen met een Missie hanteert de Beloningsregeling Directeuren van Goede Doelen voor haar directeur-bestuurder. De regeling is verplicht gesteld door het CBF, sinds 2018. Een en ander staat verder in het hoofdstuk Bezoldiging Directie weergegeven.

De samenstelling van de Raad van Toezicht was op 31 december 2019 als volgt:
De heer E.P.D. (Eric) Heres, voorzitter, partner/mede-eigenaar VIRTUS Communications, adviseur Justice and Care, coach Calvijn met Junior College, Amsterdam-West.
De heer J.S. (Jaap) van den Ende, secretaris, penningmeester Mgr. J. Bluysen-Missiefonds, penningmeester St. Beleggingsfonds CMC/KNR, penningmeester Stichting Paardenvrienden Midden Veluwe.
Mevrouw A.P. (Andrea) Visser, geestelijk verzorger Amphia Ziekenhuis, Breda, oud-reporter 100Reporters
De heer O. (Ouindinda) Nikièma, bestuurslid, senior manager bij CINOP.
Frater B.T. (Broer) Huitema CMM, overste gemeenschap Eleousa in Vught, lid provinciaal bestuur Fraters CMM Nederland, bestuurslid Vincent de Paul Center Nederland, secretaris Titus Brandsma Instituut, bestuurslid Steunstichting Onderwijs en Opvoeding Jeugdigen in Afrika.

De samenstelling van de Adviescommissie Missionaire Activiteiten (AMA) was op 31 december 2019 als volgt:
Mevrouw M. Beusmans, geassocieerd lid C.S.Sp (voorzitter).
Mevrouw T. Beentjes, geassocieerd lid Mill Hill.
Zuster M. Polo s.sp.s..
De heer P. Bergsmans.
De heer T. Boesten (kwaliteitslid KNR).
Mevrouw M. Stoffers (ambtelijk secretaris).

Goed bestuur en CBF-keurmerk

Mensen met een Missie voldoet aan de voorwaarden van de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen. In 2018 heeft Mensen met een Missie opnieuw de CBF-erkenning gekregen voor een periode van 3 jaar (2018-2020).

Klachtenregeling

Mensen met een Missie registreert de klachten en de afhandeling van deze klachten.

De directie bespreekt met medewerkers de geregistreerde klachten en de tendensen die hieruit blijken. In 2019 zijn minder klachten ontvangen in vergelijking met vorige jaren. Het merendeel van de klachten in voorgaande jaren kwam voort uit gezamenlijke mailingen (aanbevelingsmailingen). Deze zijn in 2019 niet gedaan en heeft geleid tot minder klachten.

In totaal zijn zeven klachten geregistreerd in 2019. Deze hebben betrekking gehad op het niet tijdig verwerken van adreswijzigingen bij donateurs, het uitvoeren van een dubbele incasso, minder post willen ontvangen (met name t.a.v. het magazine) alsook het gebruik van een adres opgegeven door een vriend van de betreffende persoon wat niet werd gewaardeerd door de ontvangende persoon.

Aangezien bijna alle klachten te maken hebben met problemen in adresgegevens of bankgegevens, wordt in 2020 het adressenbestand opgeschoond en gecontroleerd. Op deze manier wil Mensen met een Missie het aantal klachten nog verder verlagen.

6. Communicatie met belanghebbenden

Mensen met een Missie deelt de verhalen van haar partners en lokale helden via de website, sociale media, folders en brochures. Het gaat daarbij onder meer om de eigentijdse vertaling van het katholiek sociaal denken in projecten op het terrein van interreligieuze dialoog, vrede en verzoening, sociale rechtvaardigheid in gemeenschap en het helen van trauma's.

Het magazine Mens & Missie verschijnt 3 keer per jaar. In 2020 zal de frequentie 2 keer per jaar zijn. Het magazine is een belangrijk medium om met name particuliere donateurs, religieuze instituties en belangrijke samenwerkingspartners te bereiken, te informeren en mee te nemen in onze programma's en ontwikkelingen. Daarnaast gaan op frequentere basis per email nieuwsbrieven uit naar de verschillende donateurs-groepen van Mensen met een Missie.

Deze belanghebbenden hebben een gevestigde financieringsrelatie met Mensen met een Missie, maar zijn bovenal van groot belang voor het draagvlak (particuliere donateurs), steun, legitimiteit, inhoudelijke voeding (religieuze instituties), politiek-maatschappelijke steun, evenals professionalisering en kennisvermeerdering (Buitenlandse Zaken). Met grote gevers onder de particulieren vindt op regelmatige basis uitwisseling plaats, en met nieuwe doelgroepen wordt actief de relatie gezocht door uitwisseling op (online) discussiefora, donateursdagen, focusgroepen, en werving voor deelname aan 100-reportersreizen. Nieuwsbrieven en natuurlijk de corporate website, LinkedIn, Facebook, Instagram, alsook de website voor 100-reporters, zijn van groot belang voor het verspreiden van informatie, opinies en het organiseren van activiteiten.

7. Maatschappelijke aspecten

Duurzaamheid is een belangrijk thema binnen Mensen met een Missie.

In onze dagelijkse praktijk streven we dit na middels:

- * groene stroom en CO2 gecompenseerd gas;
- * werken zoveel mogelijk met milieuvriendelijke en duurzame kantoormaterialen;

- * promoten reizen met het openbaar vervoer en gebruik OV-fietsen;
- * gebruik van biologische en fairtrade-artikelen (koffie, thee en lunchproducten);
- * compenseren CO2 vliegreizen via Climate Neutral Group;

Dit wordt in 2020 omgezet naar compensatie via Carbon Killers, een initiatief dat actief werkt aan het verminderen van uitstoot. Deze keuze is gemaakt vanwege de beperkte resultaten die behaald worden middels compensatie trajecten. Mensen met een Missie kiest ervoor om actiever te kijken naar mogelijkheden om de eigen uitstoot te beperken.

- * afval scheiding.

In 2020 willen we tevens onderzoeken hoe we op een andere manier naar ons werk kunnen kijken en te bezien of en hoe de uitstoot van met name de vliegreizen beperkt kan worden.

Mensen met een Missie voert een ethisch en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.

8. Integriteit

In 2019 is het integriteitsbeleid herzien, met name is aandacht besteed aan het verbeteren van de meldingsmogelijkheden van partnerorganisaties en hun medewerkers, alsook het stimuleren van het bewustzijn onder medewerkers. Voor partners en andere relaties is een derdelijns-meldpunt gerealiseerd, waarmee relaties hun klachten, observaties of meldingen kunnen doen en tevens een onafhankelijke begeleiding ontvangen. Het Aanspreekpunt Integriteit zorgt er voor dat afhandeling van zaken niet beïnvloed wordt door belangen van Mensen met een Missie. Ook is een whistleblower statement aangenomen, ter bescherming van de eigen medewerkers alsook van de derdelijns meldpunten.

In 2019 is organisatie breed aandacht geschonken aan diverse integriteitsvraagstukken. Dit is onderdeel van het integriteitsbeleid. Het betreft twee sessies gedurende het jaar. Medewerkers en management dragen onderwerpen aan vanuit de praktijk waar vervolgens onderling over wordt gediscussieerd en de verhouding tot ons integriteitsbeleid duidelijk wordt.

In 2019 is tevens opgemerkt dat het beleid t.a.v. uitnodigen van buitenlandse gasten te wensen over laat. Zo is er een uitnodiging verstrekt voor een gast van wie bij goede procedure het risico op het doen van asielaanvraag beter ingeschat had kunnen worden. Derhalve is besloten dat omwille van het beter kunnen inschatten van organisatiebrede risico's en het toepassen van het 4-ogen principe, alle uitnodigingen voor buitenlandse gasten door de directeur gezien en beoordeeld moeten worden.

De aangifte vanwege een valsheid in geschriften (aangifte gedaan in 2018) is momenteel in onderzoek bij het OM. Verwacht wordt dat in 2020 uitspraak gedaan zal worden.

9. Toekomst

In 2017 heeft een reorganisatie plaatsgevonden met als kernelementen: de financiën beter structureren en beheersbaar maken, een proces van herpositionering op het

missionaire gedachtengoed en het ontsluiten van het werk van Mensen met een

Missie voor nieuwe doelgroepen.

In het kader hiervan heeft Mensen met een Missie in 2019 op het volgende ingezet en gerealiseerd:

- 1) Een financieel gezonde en wendbare basisorganisatie;
- 2) Samenhang aanbrengen tussen het (beleids) inhoudelijke richting van de organisatie en de praktijk in het veld;
- 3) Een focus op de missionaire grondhouding van Verbinden, Ontmoeten en Veranderen en hoe dit te realiseren in de huidige complexe context van het maatschappelijk middenveld;
- 4) Geïntegreerd (minder eilandjes, meer lobby en ketenbenadering) werken; resulterend in een kwaliteitsslag op de verbindende rol van de organisatie op het gebied van financiering, politiek-maatschappelijke positionering, kennis en netwerken.

Voor 2020 is de uitdaging om de bovengenoemde veranderingen in de organisatie zowel intern als extern te bestendigen en uit te bouwen. Op hoofdlijnen zijn de prioriteiten:

Fondsenwerving

1. Het beter begrijpen van onze (potentiële) donateur, middle/major donor. Waar zijn zij in geïnteresseerd, wat raakt hen?
2. Een overtuigende fondsenwervende boodschap. Nu laat onze boodschap veelal de complexiteit van het werk zien alsook onze werkwijze. Hoewel dit soms tot applaus leidt, zorgt het niet per se voor een grotere geefbereidheid onder donateurs.
3. Inzetten op bestaande nieuwe institutionele donoren.

Programma's

In 2019 zijn we begonnen met specifieke thema-teams. Deze teams zijn op het niveau van aanscherping van strategieën en ontwikkeling van kennis en activiteiten succesvol gebleken, en zullen in 2020 een cruciale factor zijn in het ontwikkelen, mobiliseren en uitrollen van kennis en netwerken ten aanzien van de thema's:

- # Gender en Religie;
- # Interreligieuze Vredesopbouw;
- # Inclusieve Vredesopbouw (nieuw in 2020);
- # Behavioral Insights of Marketing for Peace (BIM).

Ten aanzien van de programma's zelf:

- # Herziening van basisprogramma India (interreligiositeit van het netwerk en samenwerkingspartners vergroten).
- # Uitrollen van herzien programma Colombia (focus op problematiek Afro-Colombianen en hun representatie in de vredesbesprekingen, alsook het versterken van de rol van lokale religieuze en sociale leiders).
- # Ontwikkelen van nieuwe NAP1325 consortia en voorstellen voor DR Congo en Colombia.
- # Uitrollen van Freedom of Religion or Belief programma samen met Human Security Collective in Kameroen en de Filipijnen.
- # Vervolgprogrammering in Oeganda t.a.v. Gender Based Violence.

Organisatie

Het CRM-systeem Engage. We hebben namelijk betere kwaliteit data nodig voor onze achterban en donateurs.

Nieuw monitoringssysteem voor programma's. Beter, sneller en eenvoudiger inzicht in de resultaten van programma's. Niet alleen is dit behulpzaam voor de programma's, het is tevens cruciaal voor de fondsenwerving en communicatie dat deze informatie snel en accuraat beschikbaar is.

Herziening/vereenvoudiging van financiële en administratieve procedures.

Capaciteit voor ICT beheer en applicatiebeheer. Uitbreiding op dit vlak eind 2019 heeft reeds de meerwaarde aangetoond.

Actueel

"COVID-19 raast door de wereld en legt vrijwel gehele economieën stil, en creëert angst en onzekerheid over het behoud van banen, pensioenen, gezondheid en toekomst. Dit zal op termijn repercussies hebben voor de inkomsten en uitgaven van Stichting CMC - Mensen met een Missie. Strategieën op programmaniveau, alsook die op de fondsenwerving worden aangepast. Partners in de landen waar we werken worden door Mensen met een Missie geholpen hun plannen aan te passen aan de nieuwe werkelijkheid. Belangrijke donoren als het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Religieuze Instellingen worden intensief op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen en gevraagd om flexibiliteit waar dat kan en nodig is. Medio 2020 kunnen voorzichtige middellange en langere termijn analyses en scenario's worden opgesteld, als meer helderheid over de aard en impact van de medio maart 2020 van overheidswege genomen maatregelen duidelijk(er) zijn. Mensen met een Missie sorteert hier op voor door de instelling van een Management Team Plus (reguliere MT-leden waaraan toegevoegd de strategisch communicatie-adviseur en de nestor onder de programmaregisseurs, zodat de volle breedte van de impact van COVID-19 op Mensen met een Missie gecoverd is). Daarnaast is er ook extra overleg met de Veiligheidscommissie over te handhaven danwel te nemen interne en externe veiligheidsmaatregelen. Ook vindt extra overleg plaats op landenniveau met de partners over de ontwikkelingen binnen hun context en de gevolgen daarvan voor de uitvoering van de programma's."

BEGROTING 2020*alle bedragen zijn in euro's*

	begroting 2020	werkelijk 2019	werkelijk 2018
BATEN			
Baten van particulieren	754.800	790.253	825.329
Baten van subsidies van overheden	2.340.506	1.525.403	1.690.143
Baten van andere organisaties zonder winststreven	2.587.000	2.661.230	2.807.060
Som van de geworven baten	5.682.306	4.976.886	5.322.532
Bijzondere baten			
Baten als tegenprest. voor de levering van diensten	8.250	9.925	8.925
Som van de baten	5.690.556	4.986.811	5.331.457
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Zuidwerk	5.333.890	4.343.664	4.232.681
Lobby en Voorlichting	347.959	401.590	473.864
Ondersteuning Missionarissen	203.951	205.986	158.878
Totaal besteed aan doelstellingen	5.885.800	4.951.240	4.865.423
Wervingskosten	994.869	846.581	849.939
Kosten beheer en administratie	182.240	151.354	271.051
Som van de lasten	7.062.909	5.949.175	5.986.414
Saldo voor financiële baten en lasten	-1.372.353	-962.364	-654.957
Saldo financiële baten en lasten	170.473	729.587	-163.411
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	-1.201.880	-232.776	-818.368
Bestemming saldo van baten en lasten:	begroting 2020	werkelijk 2019	werkelijk 2018
Toevoeging / onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	41.469	-94.343	-438.125
Bestemmingsreserves	-763.205	80.298	-631.701
Bestemmingsfondsen	-480.144	-218.731	251.458
	-1.201.880	-232.776	-818.368
Kengetallen	begroting 2020	werkelijk 2019	werkelijk 2018
Besteding doelstelling / Som van de baten	103%	99%	91%
Besteding doelstelling / Som van de lasten	83%	83%	81%
Wervingskosten / Som van de baten	17%	17%	16%
Beheer en administratie / Som van de lasten	3%	3%	5%

BALANS

alle bedragen zijn in euro's

	31-12-2019	31-12-2018
ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>	97.566	127.097
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>	459.031	446.817
<i>Effecten</i>	7.433.177	7.968.962
<i>Liquide middelen</i>	3.575.027	2.361.754
TOTAAL ACTIVA	11.564.801	10.904.630

	31-12-2019	31-12-2018
PASSIVA		
<i>Reserves en Fondsen</i>		
<u>Reserves</u>		
Continuïteitsreserve	2.396.091	2.490.434
Bestemmingsreserves	<u>3.912.276</u>	<u>3.831.977</u>
	6.308.366	6.322.411
<u>Fondsen</u>		
Bestemmingsfondsen	2.579.529	2.798.261
<i>Kortlopende schulden</i>		
Crediteuren	178.786	129.974
Te betalen pensioenpremies en belastingen	94.447	3.558
Overige kortlopende schulden	2.403.672	1.650.427
TOTAAL PASSIVA	11.564.801	10.904.630

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

alle bedragen zijn in euro's

	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
BATEN			
Baten van particulieren	790.253	717.503	825.329
Baten van subsidies van overheden	1.525.403	1.752.647	1.690.143
Baten van andere organisaties zonder winststreven	2.661.230	2.640.000	2.807.060
Som van de geworven baten	4.976.886	5.110.150	5.322.532
 Baten als tegenprest. voor de levering van diensten	 9.925	 8.250	 8.925
Som van de baten	4.986.811	5.118.400	5.331.457
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Zuidwerk	4.343.664	4.659.993	4.232.681
Lobby en Voorlichting	401.590	342.469	473.864
Ondersteuning Missionarissen	205.986	179.758	158.878
Totaal besteed aan doelstellingen	4.951.240	5.182.220	4.865.423
 Wervingskosten	 846.581	 1.038.686	 849.939
Kosten beheer en administratie	151.354	284.008	271.051
Som van de lasten	5.949.175	6.504.914	5.986.414
Saldo voor financiële baten en lasten	-962.364	-1.386.514	-654.957
 Saldo financiële baten en lasten	 729.587	 166.762	 -163.411
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	-232.776	-1.219.752	-818.368
Bestemming saldo van baten en lasten:	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
Toevoeging / onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	-94.343	13.930	-438.125
Bestemmingsreserves	80.298	-508.331	-631.701
Bestemmingsfondsen	-218.731	-725.351	251.458
	<u>-232.776</u>	<u>-1.219.752</u>	<u>-818.368</u>
Kengetallen	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
Besteding doelstelling / Som van de baten	99%	101%	91%
Besteding doelstelling / Som van de lasten	83%	80%	81%
Wervingskosten / Som van de baten	17%	20%	16%
Beheer en administratie / Som van de lasten	3%	4%	5%

Bestemd/onbestemd

Ontvangen gelden waarbij niet expliciet is aangegeven voor welk programma het bestemd is zijn de zogenaamde onbestemde giften. Deze gelden zetten wij in voor de doelstelling van onze organisatie.

In 2019 is de hoogte van de onbestemde giften € 659.658 en van de bestemde giften € 4.317.228.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

De jaarrekening is opgesteld conform 'Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties' en conform 'Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven'.

In deze jaarrekening zijn de cijfers samengevoegd opgenomen van de volgende stichtingen:

- * Stichting CMC
- * Stichting Missionair Solidariteitsfonds
- * Stichting tot Bevordering van Missionaire Projecten (SBMP)

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs met aftrek van de, op basis van de geschatte levensduur bepaalde, afschrijvingen. De afschrijvingstermijn voor computers en overige hard- en software is 3 jaar (33,3%). De kantoorinventaris wordt in 5 jaar (20%) afgeschreven.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voorzover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vooruitontvangen subsidies / Nog te ontvangen subsidies

Subsidies hebben doorgaans een looptijd langer dan een boekjaar. Het verschil tussen het door de subsidiegever in een boekjaar betaalde voorschot en in datzelfde boekjaar besteed projectgeld wordt in de balans als 'Vooruitontvangen subsidies' getoond. Indien de gerealiseerde subsidiebatens hoger zijn dan het voorschot van de subsidiegever wordt een vordering in de balans verwerkt onder 'Te ontvangen subsidies'.

Overlopende passiva

Overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Subsidiebatens

Subsidiebatens worden toegerekend op basis van de gerealiseerde (in-) directe bestedingen aan de doelstelling binnen de in de subsidiebeschikking vastgelegde kaders.

Giftens en donaties, niet zijnde legaten

Giftens en donaties worden verantwoord als baten in het boekjaar van ontvangst.

Contractverplichtingen

De prestatie wordt geacht te zijn verricht na ondertekening van het contract met de partner door Mensen met een Missie.

Nalatenschappen

Erfenissen en legaten worden verantwoord in het jaar van ontvangst, respectievelijk in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

In geval dat een verkregen nalatenschap belast is met vruchtgebruik, wordt bij waardering van die nalatenschap rekening gehouden met dit recht.

Vreemde valuta

In de staat van baten en lasten zijn baten en lasten omgerekend in euro's tegen de op het moment van de transacties geldende koers.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALEN SALDO FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Rentevergoeding

De tegoeden van de stichtingen van de verslagleggende eenheid Mensen met een Missie zijn gemeenschappelijk belegd in liquide middelen, obligaties en aandelen. Het bestuur stelt jaarlijks de rentevergoeding vast op basis van de marktrente. Hierbij wordt een minimum van 1.000 euro per stichting gehanteerd.

TOELICHTING OP DE BALANS

alle bedragen zijn in euro's

ACTIVA

Materiële vaste activa

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Inventaris en ICT</u>		
Boekwaarde per 1 januari	127.097	96.219
Investerings	14.446	12.283
Activa in uitvoering (vooruitbetaalde activa)		48.494
Afschrijvingen	-43.977	-29.898
Boekwaarde per 31 december	<u>97.566</u>	<u>127.097</u>

De activa bestaan uit kantoorinventaris en computers en zijn benodigd voor de bedrijfsvoering.

Vorderingen en overlopende activa

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Rente</u>		
Te ontvangen rente obligaties	32.254	40.146
Te ontvangen rente diverse bankrekeningen	693	1.028
	<u>32.947</u>	<u>41.174</u>
<u>Overige vorderingen</u>		
Debiteuren	6.818	0
Nog te ontvangen AMA toezeggingen	1.040	5.440
Nog te ontvangen nalatenschappen	220.606	327.957
Nog te ontvangen subsidies	60.009	
Vooruitbetaalde bedragen	72.962	28.064
Uitzendingen door derden	7.113	9.405
Diverse vorderingen	57.535	34.777
	<u>426.084</u>	<u>405.644</u>
Totaal vorderingen en overlopende activa	459.031	446.817

Onder nog te ontvangen subsidies, zijn de nog te ontvangen bedragen van de subsidies opgenomen die per 31 december 2019 afgerekend moeten worden. Deze bedragen zullen ontvangen worden na goedkeuring van de eindafrekening en betreffen de subsidies NAP1325DRC (de nog te ontvangen bedragen voor de alliantiepartners zijn hier niet opgenomen) en NAP1325 Colombia.

Van de overige vorderingen heeft 9.300,- betrekking op een looptijd langer dan één jaar. Dit betreft de borg van het gehuurde pand.

Effecten	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Verloop van de effecten</u>		
Boekwaarde per 1 januari	7.968.962	7.482.867
Aankopen		2.511.130
Ongerealiseerde koersverschillen	548.167	-302.029
Gerealiseerde koersverschillen	12.443	-16.404
Dividenbelasting (stockdividend)	-831	-83
Aflossing / verkopen	-1.095.564	-1.706.519
Boekwaarde per 31 december	<u>7.433.177</u>	<u>7.968.962</u>

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Verdeling van de effecten</u>		
Effecten met beursnotering	7.433.177	7.968.962
Effecten zonder beursnotering		
	<u>7.433.177</u>	<u>7.968.962</u>

Liquide middelen	werkelijk 2019	werkelijk 2018
Bankrekeningen	3.037.221	1.825.008
Spaarrekeningen	534.234	532.854
Kas	3.572	3.892
	<u>3.575.027</u>	<u>2.361.754</u>

De liquide middelen zijn bestemd voor directe aanwending in het kader van de doelstelling.

PASSIVA

Reserve en fondsen	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Continuïteitsreserve</u>		
Saldo per 1 januari	2.490.434	2.928.558
Mutatie	-94.343	-438.124
Saldo per 31 december	<u>2.396.091</u>	<u>2.490.434</u>

Het bestuur heeft vastgesteld dat de hoogte van deze reserve minimaal 1 tot maximaal 1,5x de jaarlijkse uitvoeringskosten (2019: € 2,1 mln) van de organisatie behoort te zijn.

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsreserve doelstellingskosten</u>		
Saldo per 1 januari	2.697.466	2.866.075
Mutatie	-38.932	-168.609
Saldo per 31 december	<u>2.658.534</u>	<u>2.697.466</u>

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsreserve financiering van activa</u>		
Stand per 1 januari	127.097	96.219
Mutatie	14.446	60.777
Overboeking naar algemene reserve	-43.977	-29.898
Stand per 31 december	<u>97.566</u>	<u>127.097</u>

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsreserve Marketing & Communicatie</u>		
Stand per 1 januari	923.312	1.401.384
Mutaties	-353.926	-478.072
Stand per 31 december	<u>569.386</u>	<u>923.312</u>

Het bestuur heeft het investeringsplan Marketing & Communicatie voor de periode juli 2017 augustus 2019 in haar bestuursvergadering d.d. 30 maart goedgekeurd, waarbij besloten is om in de jaarrekening 2016 deze bestemmingsreserve ad € 1.401.384 reeds af te zonderen uit de indertijd beschikbare continuïteitsreserve L.T.

Deze doelstellingsreserve is in de voorgestelde periode niet volledig gebruikt, door een vertraagde opstart, welke met name voortkwam uit personele mutaties.

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsreserve upgrade automatisering 2018</u>		
Stand per 1 januari	84.101	100.000
Mutaties	-45.479	-15.899
Stand per 31 december	<u>38.622</u>	<u>84.101</u>

Eind 2016 is duidelijk geworden, dat er een upgrade op automatiseringsgebied diende plaats te vinden. Aansluitend aan de reorganisatie is begonnen aan deze upgrade, respectievelijk aanpassing van de automatisering aan de organisatie in afgeslankte vorm. Naar verwachting zal dit project in 2020 worden afgerond.

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsreserve ongerealiseerde winsten en verliezen</u>		
Stand per 1 januari	0	0
Mutaties	548.167	0
Stand per 31 december	<u>548.167</u>	<u>0</u>

Mensen met een Missie heeft een aandelen en obligatie portefeuille. Om te voorkomen dat de ongerealiseerde koerswinsten en/of verliezen, die door het aanhouden van een dergelijke portefeuille kunnen ontstaan, jaarlijks de continuïteitsreserve laten fluctueren is besloten deze bestemmingsreserve te openen. Door het opnemen van deze bestemmingsreserve wordt tevens het inzicht in het tot stand komen van het saldo van baten en lasten op basis van de doelstelling, juist weergegeven.

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
Totaal van de bestemmingsreserves		
Stand per 1 januari	3.831.977	4.463.679
Mutaties	124.275	-601.803
Overboeking naar algemene reserve	-43.977	-29.898
Stand per 31 december	<u>3.912.276</u>	<u>3.831.977</u>

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsfonds St tot Bevordering van Missionaire Projecten</u>		
Stand per 1 januari	7.763	7.463
Giften	12.000	12.300
Projecten Schoenmaker	-12.000	-12.000
Stand per 31 december	<u>7.763</u>	<u>7.763</u>

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsfonds Missionair Solidariteitsfonds</u>		
Stand per 1 januari	1.625.350	1.721.700
Mailing en giften	24.491	28.970
Erfenissen en legaten	96.707	29.761
Uitkering Missionarissen	-122.808	-132.940
AKV	-41.481	-16.530
KPV	-7.898	-4.800
Vergoeding AOW/ANW premie	-144	-812
Stand per 31 december	<u>1.574.217</u>	<u>1.625.350</u>

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsfonds De Ginkel</u>		
Stand per 1 januari	160.000	160.000
Mutaties	-8.200	
Stand per 31 december	<u>151.800</u>	<u>160.000</u>

Het bestemmingsfonds De Ginkel is een fonds op naam, waarvan de middelen bestemd zijn voor de ondersteuning van scholings- en vormingsprogramma's voor (toekomstige) priesters en religieuzen in Afrika, Azië en Latijns-America.

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsfonds AMA, Religieuze Inst., Fondsen en Sticht'n</u>		
Stand per 1 januari	855.751	508.242
Bestedingen	-159.399	0
Dotatie		347.509
Stand per 31 december	<u>696.352</u>	<u>855.751</u>

De ontvangen en nog niet bestede gelden van Religieuze Instituten, Fondsen en Stichtingen, worden sinds 2017 opgenomen in het bestemmingsfonds AMA, Religieuze Instellingen, Fondsen en Stichtingen.

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
<u>Bestemmingsfonds Aanvullende Sociale Voorziening</u>		
Stand per 1 januari	149.397	149.397
Uitkeringen		
Stand per 31 december	<u>149.397</u>	<u>149.397</u>

Dit fonds is bestemd voor incidentele uitkeringen ter vergoeding van kosten van onvoorziene calamiteiten ten behoeve van het personeel, vast te stellen door een speciaal hiertoe door het Bestuur ingestelde commissie.

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
Totaal van de bestemmingsfondsen		
Stand per 1 januari	2.798.261	2.546.802
Mutatie	-218.731	251.458
Stand per 31 december	<u>2.579.529</u>	<u>2.798.261</u>

	werkelijk 2019	werkelijk 2018
Kortlopende schulden		
Vooruitontvangen subsidie	1.731.332	1.068.392
Crediteuren	178.786	129.974
Vakantiegeld + eindejaarsuitkering	54.450	52.302
Vakantiedagen	49.135	45.481
Te betalen pensioenpremies en belastingen	94.447	3.558
Nog te betalen accountantskosten	30.905	34.122
Overige Schulden	537.850	450.130
	<u>2.676.905</u>	<u>1.783.958</u>

In 2019 zijn er geen langlopende schulden. De vooruitontvangen subsidies hebben betrekking op 2020.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Huisvesting

Per 1 december 2017 huurt Mensen met een Missie een pand aan de Bezuidenhoutseweg 225 in Den Haag. Het huurcontract wordt per 30 november 2020, verlengd met 2 jaar. De jaarlijkse huur bedraagt m.i.v. 1 december 2019 € 37.836. De jaarlijkse indexering vindt plaats in december, conform de CPI (2016=100).

Overheidssubsidies

Women, Peace and Security 2016/2019 Colombia, activity no 29407. Op 31 oktober 2016 heeft het Ministerie € 2 miljoen toegekend aan de penvoerder ICCO voor het programma 'Women as central agents in Colombia'. Mensen met een Missie en haar partners heeft een budget van € 550.000 in dit programma. De looptijd van het programma is van 1 december 2016 tot 31 december 2019.

In aanloop naar het nieuwe subsidiekader voor de periode 2021-2025 heeft het Ministerie besloten 25% van het bedrag van de lopende subsidie beschikbaar te stellen voor 2020, waarbij de inhoudelijke eindevaluatie over 4 jaar mag plaatsvinden, maar de financiën over 2016-2019 per 31-12-2019 afgerekend dienen te worden.

Mensen met een Missie heeft de subsidie volledig besteed.

Het Ministerie heeft op 21 november 2019 voor jaar 2020 een bedrag ad € 500.000 toegekend aan de penvoerder ICCO. Het gedeelte voor Mensen met een Missie en haar partners bedraagt € 136.172.

Women, Peace and Security 2016/2019 DRC, activity no 29386. Op 31 oktober 2016 heeft het Ministerie € 2 mln toegekend aan Mensen met een Missie als penvoerder voor het programma 'Mwanamke, Amani na Usalama', welk programma uitgevoerd wordt in de Democratische Republiek van Congo. De verdeling van de toegekende € 2 mln is als volgt:

# Mensen met een Missie en partners	775.840
# consortiumkosten	339.550
# Care Nederland en partners	711.950
# Kongolese Vrouwen Stichting Tosangana	172.660

Dit programma loopt van 1 december 2016 tot en met 31 december 2019. In aanloop naar het nieuwe subsidiekader voor de periode 2021-2025 heeft het Minsiterie van Buitenlandse Zaken besloten 25% van het bedrag van de lopende subsidie beschikbaar te stellen voor 2020, waarbij de inhoudelijke eindevaluatie over 4 jaar mag plaatsvinden, maar de financiën over de eerste periode 2016-2019 per 31-12-2019 afgerekend dienen te worden. De toekenning heeft op 12 november 2019 plaatsgevonden en betreft een budget ad € 500.000. Dit budget is als volgt verdeeld over de alliantiepartners:

# Mensen met een Missie en partners	193.960
# consortiumkosten	84.887
# Care Nederland en partners	177.988
# Kongolese Vrouwen Stichting Tosangana	43.165

Adressing Root Causes Fund (ARC), activity no 29425. Op 29 november 2016 heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken € 8,1 miljoen toegekend aan de penvoerder Red een Kind voor het programma Bridges' in Burundi. Mensen met een Missie en haar partners hebben een budget van € 1,8 miljoen in dit 5-jarige programma, dat tot en met november 2021 loopt.

Bridge Builders 2018/2020. Op 16 augustus 2018 is er een subsidie van € 99.999 toegekend aan Mensen met een Missie voor het programma Bridge Builders. Dit programma wordt uitgevoerd in Indonesië. In november 2019 heeft de verantwoording over het eerste jaar plaatsgevonden.

MRF 2017-2020, project 'A Religious Mosaic', projectnummer 4000000280, toegekend op 24 juli juli 2017 voor een bedrag voor Mensen met een Missie en haar Indonesische, Pakistaanse en Keniaanse partners ad € 2 miljoen, voor de periode 2018 tot en met december 2021.

MRF2020-2023, project 'Freedom of Religion and Belief', projectnummer 4000002942 toegekend toegekend op 10 september 2019, voor een bedrag ad € 2.817.592 aan Mensen met een Missie als penvoerder. De alliantiepartner is HSC. Een eerste betaling is in december 2019 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ontvangen. Op verzoek van HSC heeft de doorstorting van hun gedeelte pas in februari 2020 plaatsgevonden. Het programma start in 2020 en wordt uitgevoerd in Kameroen en de Filipijnen.

GEBEURTENISSEN NA BALANS DATUM

Covid-19

Mensen met een Missie verwacht thans nog niet dat Covid-19 het begrote resultaat voor 2020 zal beïnvloeden.

In haar bestuursverslag heeft Mensen met een Missie de volgende passage over Covid-19 opgenomen:

“COVID-19 raast door de wereld en legt vrijwel gehele economieën stil, en creëert angst en onzekerheid over het behoud van banen, pensioenen, gezondheid en toekomst. Dit zal op termijn repercussies hebben voor de inkomsten en uitgaven van Stichting CMC - Mensen met een Missie. Strategieën op programmaniveau, alsook die op de fondsenwerving worden aangepast. Partners in de landen waar we werken worden door Mensen met een Missie geholpen hun plannen aan te passen aan de nieuwe werkelijkheid. Belangrijke donoren als het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Religieuze Instellingen worden intensief op de hoogte gehouden van de laatste

ontwikkelingen en gevraagd om flexibiliteit waar dat kan en nodig is. Medio 2020 kunnen voorzichtige middellange en langere termijn analyses en scenario's worden opgesteld, als meer helderheid over de aard en impact van de medio maart 2020 van overheidswege genomen maatregelen duidelijk(er) zijn. Mensen met een Missie sorteert hier op voor door de instelling van een Management Team Plus (reguliere MT-leden waaraan toegevoegd de strategisch communicatie-adviseur en de nestor onder de programmaregisseurs, zodat de volle breedte van de impact van COVID-19 op Mensen met een Missie gecoverd is). Daarnaast is er ook extra overleg met de Veiligheidscommissie over te handhaven danwel te nemen interne en externe veiligheidsmaatregelen. Ook vindt extra overleg plaats op landenniveau met de partners over de ontwikkelingen binnen hun context en de gevolgen daarvan voor de uitvoering van de programma's."

TOELICHTING BESTEDINGEN

alle bedragen zijn in euro's

	Besteed aan doelstellingen			Werving van baten	Kosten B&A	Totaal 2019	Begroot 2019	Totaal 2018
	Zuidwerk	Lobby en Voorlichting	Ondersteuning Missionarissen		Beheer en administratie			
Subsidies en bijdragen	3.245.939	62.340	130.850	419.700		3.858.829	4.441.521	4.075.977
Personeelskosten	933.442	288.479	63.891	362.994	128.702	1.777.508	1.762.134	1.581.968
Huisvestingskosten	28.318	8.752	1.938	11.012	3.905	53.925	55.179	53.569
Kantoor- en algemene kn	112.871	34.883	7.726	43.893	15.563	214.935	201.300	245.001
Afschrijvingen	23.094	7.137	1.581	8.981	3.184	43.978	44.780	29.898
Totaal	4.343.664	401.590	205.986	846.581	151.354	5.949.175	6.504.914	5.986.414

Conform Richtlijn 650 worden kosten toegerekend aan de doelstellingen, werving van baten en beheer & administratie.

Toerekening heeft plaatsgevonden op basis van de volgende grondslagen:

- direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend;
- niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend op basis van een verdeelsleutel gebaseerd op het aantal fte's per categorie.

% van het totaal fte's

Besteed aan doelstellingen	14,76
Werving baten	4,16
Beheer & Administratie	1,48
	<u>20,40</u>

Ultimo 2019 zijn er 20,4 fte's werkzaam bij Mensen met een Missie (2018: 17,7 fte's).

De personeelskosten zijn als volgt samengesteld:

	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
Salariskosten	1.165.984	1.222.713	1.089.578
Sociale lasten	194.637	185.929	174.110
Pensioenlasten	122.728	126.382	115.904
Overige personeelskosten	294.158	227.110	202.376
	<u>1.777.508</u>	<u>1.762.134</u>	<u>1.581.968</u>

TOELICHTING OP BATEN

alle bedragen zijn in euro's

Baten van particulieren	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
<u>Donaties en giften</u>			
Mailing Mensen met een Missie	212.867	303.241	209.930
Giften aan Mensen met een Missie	131.042	76.462	170.822
Giften 100 Reporters	8.658		22.049
Giften Missionair Solidariteits Fonds	24.491	17.500	28.970
Giften SBMP	12.000	12.300	12.300
	<u>389.058</u>	<u>409.503</u>	<u>444.071</u>
<u>Nalatenschappen</u>			
Mensen met een Missie	304.488	308.000	351.497
Missionair Solidariteits Fonds	96.707		29.762
	<u>401.195</u>	<u>308.000</u>	<u>381.259</u>
Totaal baten van particulieren	790.253	717.503	825.329

Door tegenvallende giften uit de online fondsenwerving en een natuurlijk verloop binnen ons donateursbestand is de realisatie van de giften achtergebleven op de begroting.

Baten van subsidies van overheden	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
BuZa / MRF	494.535	520.319	515.335
BuZa / ARC	363.139	361.730	420.087
BuZa / NAP1325 Colombia	191.610	183.367	172.974
BuZa / NAP1325 DR Congo	417.788	637.231	629.202
Anoniem / Bridge Builders	49.178	50.000	40.025
EU / Indonesië	9.153		-87.481
	<u>1.525.403</u>	<u>1.752.647</u>	<u>1.690.143</u>

Voor een toelichting op de overheidssubsidies, wordt verwezen naar de toelichting op de balans "niet uit balans blijvende verplichtingen".

Baten van andere organisaties zonder winststreven	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
AMA	2.330.380	2.300.000	2.395.050
Religieuze Instituten	308.850	285.000	328.010
Fondsen en Stichtingen	22.000	55.000	84.000
	<u>2.661.230</u>	<u>2.640.000</u>	<u>2.807.060</u>

De AMA baten waren voorzichtig begroot vanwege een verwachte daling vanaf 2017. De werkelijke baten zijn ten opzichte van de begroting iets positiever uitgevallen.

Bijzondere baten

In 2019 zijn er een aantal bijzondere baten. Deze ontstaan door het laten vrijvallen van (te hoog) kosten in voorgaande jaren. Het betreft accountantskosten, verzekeringskosten en een afrekening van dienstverlening.

Baten als tegenprest. voor de levering van diensten	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
Ontvangsten BBM Uitzendingen door derden	1.675		675
Vergoeding dienstverlening beleggingsfonds	8.250	8.250	8.250
	<u>9.925</u>	<u>8.250</u>	<u>8.925</u>

BEZOLDIGING DIRECTIE

alle bedragen zijn in euro's

Overeenkomstig de bepaling van Goede Doelen Nederland wordt onderstaand het salaris van de directeur weergegeven.

De heer R.F. (Roderick) van der Woud is per 1 januari 2017 aangesteld als directeur.

naam en functie	Dienstverband	Brutoloon	Vakantie geld	Eindejaars uitkering	<i>Subtotaal</i>	Belastbare vergoedingen	SV lasten WG deel	Pensioen WG deel	<i>totaal 2019</i>	totaal 2018
Dhr R.F. van der Woud Directeur	onbepaald fulltime 36 uur p/wk	91.500	7.524	8.431	107.455	120	10.581	20.391	138.547	132.073

Het jaarinkomen van de directeur is gelijk aan functiegroep G (BSD-score is 410) met een maximaal beloning van EUR 109.162 volgens de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen, de pensioenlasten en de overige beloningen op termijn, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van EUR 156.754 per jaar.

Aan de directie zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

De bezoldiging van de overige medewerkers met een dienstverband bij Mensen met een Missie ligt onder het bezoldigingsniveau van de directie.

De leden van de Raad van Toezicht genieten geen bezoldiging.

TOELICHTING SALDO FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
Obligatierente	149.921	154.030	138.411
Bankrente / Rente deposito's en spaarrekeningen	743	300	1.028
Ontvangen dividend beursgenoteerde effecten	22.965	17.432	21.663
Gerealiseerd resultaat beursgenoteerde effecten	12.443		-16.404
Niet gerealiseerd koersresultaat beursgen effecten	548.167		-302.029
Kosten van beleggingen	-4.652	-5.000	-6.081
	<u>729.587</u>	<u>166.762</u>	<u>-163.411</u>

GROEPSSTRUCTUUR VERSLAGLEGGENDE EENHEID

Naast de Stichting CMC, zijn de cijfers van de onderstaande Stichtingen meegenomen in deze Financiële Jaarrekening van Mensen met een Missie.

De Stichting CMC vormt met deze Stichtingen een organisatorische en economische eenheid.

De Stichtingen zijn opgericht door de Stichting CMC voor een specifiek doel dat nauw verbonden is met de Stichting CMC.

A Stichting Missionair Solidariteitsfonds.

Op 13 november 2017 zijn de Stichting Solidariteitsfonds Nederlandse Missionarissen ('de en de Stichting Oudedagsfonds Missionarissen ('de Verdwijvende Stichting') gefuseerd.

De Stichting is ingeschreven in de Kamer van Koophandel in Den Haag (nummer KvK: vestigingsplaats Den Haag en heeft als doel het verlenen van ondersteuning aan missionarissen Nederlandse afkomst en het ondersteunen van eigentijdse vormen van missionaire inzet. Tot behoort niet het doen van uitkeringen aan de oprichter of aan hen die deel uitmaken van de van de Stichting.

De bestuurssamenstelling per 31 december 2019 is als volgt:

De heer E.P.D. Heres (voorzitter)

De heer J.S. van den Ende (penningmeester)

De heer H.E.A. Corsius (secretaris).

B Stichtingen tot Bevordering van Missionaire Projecten (SBMP)

De Stichtingen zijn ingeschreven in de Kamer van Koophandel in Den Haag, vestigingsplaats Den en hebben als doel de bevordering van de totstandkoming, het voortbestaan en de uitbouw missionaire projecten bij voorkeur in de onderstaande regio's:

- * De Andeslanden (nummer KvK: 41152553)
- * Latijns-Amerika (nummer KvK: 41152552)
- * Brazilië (nummer KvK: 41152554)
- * De West-Afrikaanse landen (nummer KvK: 41152558)
- * De Oost-Afrikaanse landen (nummer KvK: 41152559)
- * De Sahel-landen (nummer KvK: 41152557)
- * Oceanië (nummer KvK: 41152551)
- * India (nummer KvK: 41152556)
- * De Aziatische landen (nummer KvK: 41152555)
- * Indonesië (nummer KvK: 41152550)

De bestuurssamenstelling per 31 december 2019 is als volgt:

De heer E. Corsius (voorzitter)

De heer J. van den Ende (penningmeester)

De heer O. Nikièma (secretaris).

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: De raad van toezicht van Stichting CMC (Mensen met een Missie)

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting CMC (Mensen met een Missie) te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting CMC (Mensen met een Missie) per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met RJ650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de winst- en verliesrekening over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting CMC (Mensen met een Missie) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ650 Fondsenwervende instellingen is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ650 Fondsenwervende instellingen en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ650 Fondsenwervende instellingen.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ650 Fondsenwervende instellingen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Ede, 24 april 2020
Schuiteman & Partners Registeraccountants B.V.

Was getekend
G. de Fluiter RA